

Kanun Bilgileri

Kanun Numarası	5811
Başlığı	BAZI VARLIKLARIN MİLLİ EKONOMİYE KAZANDIRILMASI HAKKINDA KANUN
Kabul Tarihi	13/11/2008
Kabul Edildiği Birleşim	23.Dönem 3.Yasama Yılı 17.Birleşim
Cumhurbaşkanlığına Gidiş Tarihi	18/11/2008
Cumhurbaşkanlığından Geliş Tarihi	21/11/2008
Cumhurbaşkanınca Yapılan İşlem	Onay
Resmi Gazete Tarihi	22/11/2008
Resmi Gazete Numarası	27062
Diğer Bilgiler	Son Dönem Tasarı Bilgileri ve Komisyon Raporları

Kanun Tasarısı Bilgileri

Kanun Tasarısının Metni	
Dönemi ve Yasama Yılı	23/3
Esas Numarası	1/657
Başkanlığa Geliş Tarihi	24/10/2008
Tasarının Başlığı	Bazı Varlıkların Milli Ekonomiye Kazandırılması Hakkında Kanun Tasarısı
Tasarının Özeti	Gerçek ve tüzel kişilerce sahip olunan para, döviz, altın, hisse senedi, tahvil ve diğer kıymetlerin Türkiye'ye getirilmesi, taşınmazların kayda alınması suretiyle milli ekonomiye kazandırılması, sahip olunan söz konusu kıymetlerin banka ve aracı kurumlara ya da vergi dairelerine bildirilmesi ve cüzi bir oranda vergi ödemek suretiyle kayda alınması ve yapılan bu beyanlardan hareketle inceleme ve soruşturma yapılmaması öngörülmektedir.
Tasarının Son Durumu	KANUNLAŞTI

Komisyon Tipi	Adı	Giriş Tarihi	Çıkış Tarihi	Yapılan İşlem	Karar Tarihi
Tali Komisyon	Adalet Komisyonu	24/10/2008	03/11/2008	Raporunu Vermedi	
Esas Komisyon	Plan ve Bütçe Komisyonu	24/10/2008	03/11/2008	Raporunu Verdi	03/11/2008

Esas Komisyon Raporu(Sirasayısı) 302**Kanun Numarası: 5811**

BAZI VARLIKLARIN MİLLİ EKONOMİYE KAZANDIRILMASI HAKKINDA KANUN TASARISI'NA İLİŞKİN AYRIŞIK OY

Tasarı küresel kriz ortamında Türkiye ekonomisinin daha güvenli olduğu varsayımına dayanmaktadır. Tasarının arka planında böyle bir psikoloji yatmaktadır. Hükümet bu yolla cari açık ve borçlanma için fon temin etme arayışındadır.

Bu anlayışa dayanan Tasarının üç amacı olduğu anlaşılmaktadır.

1. Türkiye'de yerleşik kişilerin ve şirketlerin yurtdışında bulunan para, döviz, altın, menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası araçlarının Türkiye'ye getirilmesi,
2. Türkiye'de yerleşik kişilerin ve şirketlerin yurtdışındaki taşınmazlarının Türkiye'de kayda alınması,
3. Yurtiçinde bulunan ancak işletmelerin özkaynakları içinde yer almayan benzeri türde varlıkların işletmelere sermaye olarak konulması.

1 ve 2 numaralı gruptaki varlıklar için yüzde 2 oranında, 3 numaralı gruptaki varlıklar için ise yüzde 10 oranında vergi alınacaktır.

Tasarı ayrıca yurt dışındaki varlıkların Türkiye'ye getirilmesi amacı çerçevesinde tam mükellefiyete tabi gerçek kişiler ile kurumların 30.04.2009 tarihine kadar yurtdışında elde ettikleri bazı kazançlara ilişkin olarak gelir ve kurumlar vergisi istisnası getirmektedir.

Konuyu daha iyi değerlendirebilmek için Tasarının genel gerekçesine bakmak gerekir.

1. TASARININ GENEL GEREKÇESİ

Tasarının Genel Gerekçesinde varlıkların yurtdışına çıkarılmış olmasının nedenleri şöyle sıralanmaktadır.

1. Uzun yıllar boyunca kalıcı güven ve istikrarın sağlanamamış olması,
2. Kambiyo mevzuatında yer alan hükümler,
3. Ağır vergi yükü,
4. Yurt dışında uygulanan teşvikler ve sağlanan imkanlar.

Bunlar sayıldıktan sonra 2001'den sonra aşağıdaki başlıklar altında Türkiye'de önemli gelişmeler sağlandığı vurgulanmıştır.

1. Siyasi ve ekonomik istikrarsızlık faktörleri giderilmiştir.
2. Büyüme trendi istikrar kazanmıştır.
3. Kambiyo ve vergi mevzuatında yer alan kısıtlamalar kaldırılmıştır.
4. Vergi oranları önemli ölçüde düşürülmüştür.
5. Enflasyon muhasebesi uygulaması getirilmiştir.
6. Yatırım ortamının iyileştirilmesine yönelik önemli adımlar atılmıştır.

Genel Gerekçede bu hususlar ortaya konulduktan sonra şimdi sıranın yurtdışındaki tasarrufların Türkiye'ye getirilmesinde olduğu vurgulanmaktadır. Küresel kriz bu düzenlemenin yapılmasının saiklerinden biri olarak görülmektedir.

2. TASARININ GENEL YAKLAŞIMININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Varlıkların yurt dışına çıkarılmış olmasının veya Türkiye'ye getirilmeyişinin nedenleri Tasarının Genel Gerekçesinde ifade edildiği gibi güven sorunu, ağır vergi yükü, kambiyo mevzuatından kaynaklanan sorunlar ve diğer ülkelerin sağladığı vergi teşvikleridir.

Ancak anılan konuların bir bölümünde sağlanan ciddi iyileştirmelere rağmen dışarıdaki paralar bu süreçte Türkiye'ye gelmemiştir. Örneğin Türkiye kar payı üzerindeki %34 oranındaki vergi yüküyle AB ve OECD'nin en düşük vergi yüküne sahip birkaç ülkesinden biridir. Yine kambiyo mevzuatındaki kısıtlayıcı hükümler 1989'da (genel gerekçede ifade edildiği gibi 2001'den sonra değil) kaldırılmıştır. Türkiye 1990'lı ve 2000'li yıllarda teşvikle ilgili iki yasa çıkarmıştır. İçinde bulunduğumuz süreçte bir üçüncüsünün hazırlanması söz konusudur. Yatırım ortamının iyileştirilmesi için 2000 yılından sonra önemli adımlar atılmıştır. Ancak bütün bunlar dışarıdaki paraları ülkeye çekmek için yeterli olmamıştır. Bunun üzerinde düşünmek gerekir.

Bunun başlıca iki nedeni olduğunu düşünüyoruz.

1. Söylenildiğinin aksine siyasi ve ekonomik istikrar sağlanmış değildir.
2. Kar payı üzerindeki vergi yükü azaltılmış olmasına rağmen hala vergi mevzuatından kaynaklanan sorunlar vardır.

Tasarının bu iki neden üzerinde durmadığı kanaatindeyiz. Şimdi bu iki nedeni kısaca değerlendirelim.

2.1. Siyasi ve Ekonomik İstikrarın Sağlanamamış Olması

Varlıkların yurt dışında tutulmasının önemli bir nedeni kim ne derse desin Türkiye'nin ve ekonomisinin geleceğine yönelik duyulan kaygıdır.

Başkalarının bizi nasıl gördüğüne, hangi endişeleri duyduğuna kafa yormadan güvenli olduğumuzu ifade etmemiz yetmiyor. Bizim nasıl gördüğümüz değil, nasıl görüldüğümüz önemlidir. Gazetecilerin, işadamlarının, akademisyenlerin kısaca toplumun her kesiminden insanların, "benim de telefonlarım dinleniyor mu, sadece falanı tanıyorum diye beni de bir sabah gözaltına alıp bir dava ile ilişkilendirirler mi acaba" endişelerini duyduğu bir Türkiye'nin siyasi istikrarından veya güçlü demokrasisinden söz etmek mümkün değildir. Arkasında %47 oy oranı ile güçlü bir halk iradesi ve bunu temsil eden bir parlamento çoğunluğuna dayalı bir hükümetin varlığına rağmen Türkiye Temmuz 2007 seçimlerinden sonra siyasi bir krize doğru sürüklenmiştir. Krizi aşmış olmayı ümit ederken zaman zaman geriye dönüp AYM kararı ile hesaplaşmanın mesajlarının verildiği bir ülkede siyasi istikrardan söz etmek mümkün müdür?

Öte yandan Türkiye ekonomisinin daha güvenli olduğu varsayımı gerçeklerle örtüşmemektedir. 2001 krizinden sonra ekonomimizde yapısal bazı değişikliklere gidilmiş ve ilerlemeler sağlanmışsa da bunlara dayanarak ekonomimiz sağlamdır demek doğru olmaz. Değerlendirmeler genellikle dünyadaki likidite bolluğunun ekonomimize sunduğu olağanüstü olanak dikkate alınmadan yapılmaktadır. İçinde bulunduğumuz süreçte durum oldukça farklıdır. ABD'de 2007 Temmuz'undan itibaren başlayan kriz ekonomimizin kırılganlıklarıyla birleşince ortaya olumsuz bir tablo çıkmaktadır. Makro ekonomik göstergeler bozulmaktadır. Cari açık artıyor, büyüme yavaşlıyor, doğrudan yabancı yatırım girişi azalıyor, yabancılar çıkıyor, kur yükseliyor. Hiç kimse önünü göremiyor. Kimse uzun vadeli bir bakış açısına sahip değil. IMF ile olan stand-by anlaşmasının 2008 Mayıs'ında sona ermesinden bu yana ekonomide belirsizlikler arttı. Hükümet ise yeni bir ekonomik programın işaretlerini veriyor.

Bu tablo ekonominin güvenli olmadığını göstermektedir. Tasarı ile belirlenen hedefe ulaşabilmesi için siyasi istikrarla birlikte ekonomik istikrarın da sağlanması şarttır. Bu

nedenle hükümet yeni bir ekonomik program açıklamalıdır. Programın mali sektörü güçlendirme, reel sektörü rahatlatma ayakları olmalı, sosyal boyut ihmal edilmemelidir.

2.2. Kar Payı Üzerindeki Vergi Yükü Azaltılmış Olmasına Rağmen Hala Vergi Mevzuatından Kaynaklanan Ciddi Sorunlar Vardır

Şirketlerin yurt dışında döviz varlığı bulundurmasının nedeni güven, istikrar gibi unsurların eksikliği yanında, ticari saiklerden de kaynaklanabilmektedir. Yani hangi düzenleme yapılırsa yapılsın şirketler ticari saiklerle paralarının bir kısmını yurtdışında tutmaya devam edeceklerdir.

- Ayrıca şirketlerin hakim hissedarlarının kişisel tasarruflarını yurt dışında tutmalarının “vergi” yönünden kendilerine sağladığı bir avantaj vardır. Türkiye’deki şirket bu tasarrufları banka üzerinden veya çeşitli finansal yollarla kredi olarak kullanabilmekte, kredi için ödenen faizler Türkiye’de kayıtlarına gider olarak yazılıp daha az vergi ödenirken karın bir kısmı bu yolla yurt dışına transfer edilerek yurt dışında faiz geliri elde edilebilmektedir. Bu son derece ciddi bir avantajdır.
- Bunun yanında Türkiye’deki kredi maliyetleri BSMV ve KKDF uygulamaları nedeniyle yüksektir. Dışarıdan sağlanan kredinin maliyeti ise daha düşüktür.

Tasarı bu avantajları ortadan kaldıracak bir özelliğe sahip değildir. Genel Gerekçede vergi oranlarının önemli ölçüde düşürüldüğü ifade edilmişse de, vergi yükü sistemimizin (önemli olmakla birlikte) tek sorunu değildir.

Yurt dışında bu avantajlar varken veya diğer bir ifadeyle Türkiye’de bu dezavantajlar varken bunlar giderilmeden dışarıdaki paranın anlamlı bir bölümünün Türkiye’ye gelmesi düşünülemez.

Ayrıca Türkiye’de “nereden buldun” yoktur. Yani “nereden buldun” sorusunun sorulmayacak olmasının yasaya yazılmasının mükelleflere sağlayacağı özel bir avantaj yoktur. Vergi incelemesi ve tarhiyat yapılmayacağı yönündeki güvence de diğer önlemler olmadığı sürece tek başına ciddi bir avantaj oluşturmamaktadır.

- Finansal Yatırım Araçlarındaki (Hazine Bonosu faiz geliri ile bunların alım satım kazancı ve borsa kazancı gibi) vergi yükü yerli ve yabancıda farklıdır. Bu farklılık AKP hükümetleri döneminde 27.06.2006 tarihinde kabul edilen 5527 sayılı Kanuna dayanılarak çıkarılan bir Bakanlar Kurulu Kararı ile yaratılmıştır. Halen yerlide yüzde 10, yabancıda % 0 (sıfır) olan vergi yükü; Maliye Bakanı’nın açıklamasına göre yerli yatırımcılar için sadece IMKB’de kayıtlı olan hisse senetleriyle sınırlı olarak sıfır (0) a indirilecektir. Bu doğru değildir. Hazine Bonosunda da vergi sıfıra indirilmelidir. Aksi takdirde yurtdışındaki tasarrufların Türkiye’ye yabancı fon gibi gelip hiç vergi ödememe olanağı mevcutken şimdi gelip yüzde 10 vergi ödemesi düşünülemez.
- Halen vergi yükü menkul kıymetlere dayalı yatırım fonlarında % 15, altına dayalı yatırım fonlarında ise % 25’tir. Bütün menkul kıymetler yatırım fonlarında vergi yükü eşitlenmeli yani % 15 olmalıdır.
- Halen 50.000 YTL ile sınırlı olan mevduat garanti limiti gözden geçirilmelidir. Aksi takdirde yurtdışındaki tasarruflar, mevduat garanti limitini yükselten ya da sınırsız hale getiren ülkelerde kalmayı tercih edeceklerdir.

Tasarıdan beklenenlerin gerçekleşebilmesi için yukarıda belirtilen sorunların çözülmesi gerekir.

3. GEÇMİŞTE YAPILAN BENZER DÜZENLEMELER

Vergi sistemimizde geçmişte benzer sayılabilecek iki düzenleme yapılmıştır. Bunlardan birincisi 29.7.1998 tarihinde yürürlüğe giren 4369 sayılı Kanunla Gelir Vergisi Kanunu (GVK)'na eklenen Geçici Madde 47 kapsamındaki düzenlemedir. Buna göre mükelleflerin 30.09.1998 tarihi itibarıyla banka sisteminde var olan değerlerinden hareketle herhangi bir vergi incelemesi ve tarhiyat yapılamayacaktır. Vergi sistemimizde bu uygulama "mali milat" olarak anılmaktadır.

22.06.2002 tarihinde yürürlüğe giren 4761 sayılı Kanunla GVK'na eklenen Geçici 60'ncı Madde ile de 31.12.2002 tarihine kadar sermaye şirketlerine sermaye olarak konulan aynı ve nakdi değerlerden hareketle herhangi bir vergi incelemesi yapılamayacağı düzenlemesi yapılmıştır.

Her iki düzenlemenin yapıldığı dönemde vergi sistemimizde "nereden buldun" olarak isimlendirilebilecek bir müessese vardı.

Her iki düzenleme de bankaya yatırılacak veya şirketlere sermaye olarak konulacak değerlerin yurtdışından getirilmesi şartını öngörmüyordu. "Yastık altı"ndaki varlıklar da kapsama dahildi.

Yine her iki düzenlemenin ortak noktası mükelleflere sadece vergi kanunları yönünden, yani vergi incelemesi ve vergi tarhiyatı yapılmaması yönünden güvence verilmesiydi. Çeşitli yasalarla suç sayılan bir fiilin soruşturulmaması yönünde bir güvence verilmesi söz konusu değildi.

Mali milat uygulaması ile sisteme 5 milyar ABD doları girdi. 2002 yılındaki düzenlemenin ise ölçülebilir bir sonucu olmadı.

4. TASARI METNİNE YÖNELİK DEĞERLENDİRMELER

4.1. Genel Olarak

Tasarının Türkiye'de yerleşik kişilerin yurtdışındaki varlıklarının Türkiye'ye getirilmesi, taşınmazlarının kayıt altına alınması ve aynı türdeki varlıkların işletmelere sermaye olarak konulması yönündeki düzenlemeleri olumludur. Sistemimizde yer alan ve çözülmemiş olan sorunlara rağmen küresel kriz ortamında reel sektörün önüne böyle bir olanağın konulmasında sakınca yoktur.

Vergi sistemimizde "nereden buldun" olmamasına rağmen gerek bu yöndeki bir endişeyi gidermek, gerekse Vergi Usul Kanununa göre yapılabilecek diğer vergi incelemelerinin yaratabileceği tedirginliği ortadan kaldırabilmek amacıyla mükelleflere "vergi incelemesi ve vergi tarhiyatı yapılmaması" yönünde bir güvence verilmesi de düzenlemenin doğası gereğidir. Tasarının bu kapsamdaki düzenlemelerinde sakınca görmüyoruz.

Ancak Tasarıda yer alan bazı düzenlemeler Tasarıyı ana amacından uzaklaştırıp başka bir yöne götürmektedir. Buna ilişkin düzenlemelerin Tasarı'dan çıkarılması gerektiğini düşünüyoruz.

4.2. Bazı Maddelere İlişkin Değerlendirme

- Yurtdışından getirilen tasarrufların türleri arasında ayırım yapılmaksızın hepsinin yüzde 2 oranında vergiye tutulması arzu edilen sonucu yaratmayacaktır. Tasarrufların

yurtiçinde Devlet İç Borçlanma Senetlerinde değerlendirilmesi veya şirkete sermaye olarak konulması halinde vergilendirilmemesi küresel kriz ortamında daha uygun bir yaklaşım olur.

- “Rayiç bedel” kavramının kapsamının belirlenmesinde Vergi Usul Kanununa göre mi yoksa Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre mi hareket edileceği belli değildir.

- Tasarının 3 üncü maddesinin (5) numaralı fıkrası ile aynı maddenin (1) numaralı fıkrasına uygun olarak belirli varlıkların, belirli sürelerde ülkeye getirilmesi kaydı ile ceza soruşturması veya kovuşturması yapılamayacağı düzenlenmiştir. Tasarı Kanunun yürürlüğü tarihinden önce yapılan veya yapılmakta olan soruşturma ve kovuşturmalara yönelik herhangi bir hüküm getirmemiştir. Mevcut düzenleme daha önce yapılmış veya halen devam etmekte olan soruşturma ve kovuşturmaları da kapsamına alacak niteliktedir. Bu yönüyle Tasarı ceza hükümleri yönünden tam bir “af” niteliğindedir.

- Gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerinin sermayeye ilave edecekleri değerlerde yüzde 10'luk vergi oranı son derece yüksektir. Yüzde 2'lik oranın varlığı karşısında yüzde 10'luk oranın başarı şansı son derece zayıftır.

- Tasarı yurtdışındaki taşınmazları sadece kayıt altına alıyor. Bu taşınmazların satılarak bedelinin Türkiye'ye getirilmesi söz konusu değil. Bu durum Tasarı'nın ismiyle uyuşmamaktadır.

4.3. Tasarı İle Mükelleflere Verilen Güvence Amacını Aşp, Vergi Kaçakçılığını Teşvik Edecek Bir Boyuta Ulaşmaktadır

Tasarıya göre kanun kapsamında beyan edilen varlıklar nedeniyle 01.01.2008 tarihinden önceki dönemlere ilişkin hiçbir surette vergi incelemesi ve vergi tarhiyatı yapılmayacaktır. Bu düzenleme işin mahiyeti gereğidir, normaldir. Ancak Tasarıya göre 2008 yılından önceki dönemlere ilişkin olarak kanunun yürürlüğü tarihinden sonra başlayan vergi incelemeleri sonucu bulunacak matrah farkından (gelir, kurumlar ve KDV ile ilgili) bu Kanun kapsamında beyan edilen tutarlar mahsup edilerek tarhiyat yapılacaktır. Hükümet Tasarısının bu hükmü Komisyonda verilen bir önerge ile Kanunun yürürlüğü tarihi itibarıyla devam eden vergi incelemelerini de kapsamına alacak şekilde genişletilmiştir. Böylece 01.01.2008 tarihinden önceki vergilendirme dönemlerine ilişkin olarak hiçbir şekilde vergi denetimi yapılmamasının yolu açılmıştır.

Bu hüküm Tasarı'yı tam bir af Tasarısı'na dönüştürmektedir. Yüzde 2 oranında bir vergi karşılığında 2008 yılından önceki dönemlere ilişkin olarak önümüzdeki 5 yılda yapılacak bütün vergi denetimlerinden vazgeçilmektedir. Denetimden kurtulmak isteyen mükellefler imkanları ölçüsünde diledikleri kadar nakdi bankaya yatırarak kendilerini vergi denetiminden koruyacak bir KALKAN elde edebileceklerdir. Hatta bir bankada mevcut olan paranın çekilip bir başka bankaya yatırılması halinde de bu **KALKAN**'a sahip olabileceklerdir.

2003 yılındaki Vergi Barışı kapsamında uygulanan “Matrah Artırımı” bile bu düzenlemenin yanında masum kalmaktadır.

4.4. “Karapara”nın Kapsamı Daraltılmaktadır

Tasarı 3 üncü Maddesinin (6) numaralı fıkrasındaki düzenlemeyle Türk Ceza Kanununun 282nci maddesinde yer alan karapara suçuyla ilgili olarak soruşturma yapılmasının önünü kapatmamakla birlikte başka bazı kanunlarda yer alan suçlar

nedeniyle ilgili Kanunlara ve TCK'nun 282nci maddesine göre soruşturma yapılmasını engellemektedir. Bu kapsamda 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun 47/B maddesi ile 47/A maddesi dışındaki diğer maddelerine konu olan suçlar ile bu suçlardan kaynaklanan TCK'nun 282 nci maddesindeki malvarlığı değerlerini aklama suçu nedeniyle soruşturma ve kovuşturma yapılamayacağı hükmü son derece sakıncalı olup son dönemdeki yolsuzluk tartışmalarında yer alan Kanal 7 yetkilileri ile benzerlerini kapsamına alabilecek niteliktedir. Anılan 47/B maddesine göre SPK veya görevlileri tarafından istenilen bilgileri vermeyen, eksik veya gerçeğe aykırı olarak verenler bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılırlar.

Aynı şekilde hayali ihracatçılar ve sahte veya muhteviyatı itibariyle yanıltıcı belge (naylon fatura) düzenleyenlerin bu suçları ile bu suçlardan kaynaklanan karapara aklama suçu (suçtan kaynaklanan mal varlığı değerlerini aklama suçu) affedilmiş olmaktadır. Türk Parasının Kıymetini Koruma Kanunu, Gümrük Kanunu ve Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu kapsamında suç sayılan fiiller ile bu suçlardan kaynaklanan karapara aklama suçları da affedilmek üzere aynı düzenlemenin kapsama alınmıştır.

Düzenleme anılan konularda halen devam etmekte olan ceza soruşturmaları ile davalarının da kapsama alınarak affedilmesinin yolunu açmıştır.

Tasarıya göre olayın özelliğine göre belli bir miktar paranın bankaya yatırılması halinde anılan kanunlar kapsamında suç sayılan fiiller ile bu suçlardan kaynaklanan karapara aklama (suçtan kaynaklanan mal varlığı değerlerini aklama) suçunu işlemiş olan şirket yöneticileri hakkında herhangi bir ceza soruşturması yapılamayacaktır.

Türk hukuk sistemi ve mevzuatına ilk olarak 1996 tarihli 4208 sayılı Kanun ile girmiş bulunan "karapara aklama" fiili, en temel anlamda suçtan elde edilen her türlü gelirin yasal bir görünüme kavuşturularak mali sisteme ya da kayıtlı ekonomiye dahil edilmesine yönelik eylemleri ifade etmektedir.

Aklamanın ayrı bir suç olarak düzenlenmesi ile amaçlanan, suçluları ve özellikle organize suç örgütlerini, suçtan elde etmiş oldukları her türlü gelir ve menfaatten mahrum bırakmak ve bu sayede suç işleme saiklerinden en önemlisini ortadan kaldırmaktır. Tasarı ile hedeflenen, kaynağı ne olursa olsun herhangi bir soruşturma ve kovuşturmaya konu olmayacağı garantisini altında, yurtdışına çıkarılmış olan gelirlerin (suç gelirlerinin) ülkeye getirilmesini sağlamaktır. Bu anlamda, aslında suçtan elde edilen ya da suç konusu olan mali değerleri, milli ekonomiye kazandırmak adı altında yukarıda sayılan kanunlara aykırılık ve bu sebeple suç teşkil eden fiillerin affından söz etmek gerekir.

Öte yandan bu Tasarı ile görevi kamu adına her türlü suç fiilini soruşturmak olan savcılık makamı ile kovuşturma yürüterek muhakemeden sorumlu tutulan Türk mahkemelerinin de asli görevlerini görmezden gelmeleri talep edilmektedir.

Bilindiği üzere TCK 282 nci Maddede düzenlenmiş olan "suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama" suçundan söz edebilmek için "alt sınırı bir yıl veya daha fazla hapis cezasını gerektiren bir suçun" varlığı şart ise de tek başına sadece böyle bir fiil olması aklama için yeterli görülmemektedir. Kanuni tanıma uygun olarak aklama suçundan söz edebilmek için öncül suç olarak kabul edilen bu suç sonucunda bir gelir elde edilmesi ve bunun da 282inci Maddede belirtilen fiiller yoluyla aklanması gerekmektedir. Bu bakımdan aklama ayrı bir suçtur ve bu suçun soruşturulması ve kovuşturulması öncül

suçtan ayrı olarak yürütülmektedir. Aklama suçu ile mücadelede esas olan çeşitli sebeplerle tespit edilememiş ya da tespit edilmekle birlikte müsadere yoluyla elde edilememiş olan suç gelirinin suçu işleyen faillerin yanına kar olarak kalmasının önüne geçmek, suçlunun suçu bir gelir kaynağı olarak kullanmasına engel olmaktır.

Toplumların başta adi suçlar olmak üzere her türlü suç ile etkin şekilde mücadele etmesinin en temel yolu, suçun bir gelir kaynağı olarak kabul edilmesine ve kullanılmasına imkan vermeyen yasal düzenlemeler yapmaktır. Bu Tasarı ile suçun ve suç gelirinin suç işleyen yanına kalmasına imkan sağlanmaktadır.

Türkiye aklama suçu ile mücadele alanında düzenlenmiş olan tüm uluslararası sözleşmelere taraftır. Bu sözleşmelerde, başta 1988 tarihli BM Sözleşmesi olmak üzere, taraf ülkelerin karapara aklamayı suç olarak kabul etmeleri ve aklama ile mücadelede etkin bir yasal ve idari sistem kurmaları talep edilmektedir. Ülkemiz bu sözleşmeleri (1988 tarihli Viyana Sözleşmesi, 1990 tarihli Strasburg Sözleşmesi, 2000 tarihli Palermo Sözleşmesi) onaylamış ve uygulamayı taahhüt etmiş bir ülke olarak üstüne düşeni yapmakla mükelleftir.

Aklama ile mücadele konusunda zaafiyet gösterilmesi ya da sözleşme veya uyum sağlamayı Kabul ettiğimiz başka bir uluslararası düzenlemeye aykırı davranılması durumunda bizi bekleyen son nedir: 4208 sayılı Karaparanın Aklanması ile Mücadele Kanunu'nun yasalaşması ve MASAK'ın kurulmasına o zaman bizi zorlayan nedenler ne ise bugün daha fazla bir şekilde o dur. Türkiye'nin mali piyasalarda varolan itibarının ve bu itibarı tesis etmede kullanılan her türlü emeğin gözden çıkarılmasıdır.

Nitekim Türkiye mevcut aklama ile mücadele sistemi ile FATF tarafından yeterli bulunmamıştır. FATF tarafından düzenlenen 3. Karşılıklı Değerlendirme Raporunda Türkiye'nin hala aklama suçundan kesinleşmiş bir tek bile mahkumiyetin bulunmaması, aklama ile mücadele sisteminin etkinliğine gölge düşüren bir unsur olarak değerlendirilirken böyle bir Tasarı ile kapsamı ne olursa olsun aklama suçuna ilişkin soruşturma ve kovuşturmadan vazgeçmek, yaşanmakta olan mali krizden daha ağır sonuçlar doğurabilir.

Bu düzenlemeler, suçlar arasında "iyi suç" "kötü suç" ayırımı yapıldığını göstermektedir. Bu anlayış suçla ilgisi olmayan tasarruf sahiplerini tedirgin edecek, Tasarıdan elde edilmesi umulan yararı gölgeleyecektir.

M. Akif HAMZAÇEBİ
Trabzon Milletvekili